

Guía Docente						
Datos Identificativos				2023/24		
Asignatura (*)	Terapia ocupacional, diversidade funcional e calidade de vida		Código	653G01413		
Titulación						
Descriptores						
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos		
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	6		
Idioma	Castelán					
Modalidade docente	Presencial					
Prerrequisitos						
Departamento	Ciencias da SaúdeFisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas					
Coordinación	Nieto Riveiro, Laura	Correo electrónico	laura.nieto@udc.es			
Profesorado	Meijide Failde, Rosa	Correo electrónico	rosa.meijide.failde@udc.es			
	Miguens Vázquez, Xoán		xoan.miguens.vazquez@udc.es			
	Montoto Marqués, Antonio		antonio.montoto@udc.es			
	Nieto Riveiro, Laura		laura.nieto@udc.es			
	Santos del Riego, Sergio Eduardo		sergio.santos.delriego@udc.es			
Web						
Descripción xeral	Esta materia pretende o desenvolvemento de competencias que permitan ao alumnado comprender e aplicar os coñecementos relacionados con todos aqueles aspectos da Terapia Ocupacional que, polas súas características especiais, non se incluíron en materias específicas de Terapia Ocupacional, tales como a diversidade funcional, a calidade de vida, as políticas de calidade asistencial e universitaria en Ciencias da Saúde, e outros temas de innovación e interese en Terapia Ocupacional. Preténdese que esta materia teña certo grao de variabilidade temática (1 créditos ECTS) a efectos de abordar temas de actualidade vixente e proxección futura de interese para a Terapia Ocupacional en particular e para a sociedade en xeral.					

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título

Desenvolver un sistema de valores que manteña a filosofía profesional.	A1 A3 A12 A13 A15 A16 A17 A20 A23 A29 A31	B2 B3 B5 B7 B9 B11 B13 B15 B18 B19 B23	C4 C6 C7 C8
Desenvolver unha base teórica e unha base de coñecemento ligado á profesión.	A1 A3 A12 A13 A15 A16 A17 A20 A23 A29 A31	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B9 B12 B13 B15 B18	C4 C6 C7 C8

Desenvolver habilidades prácticas e aplicar os coñecementos de temas xerais e específicos de interese actual e proxección de futuro a efectos de ligalos á profesión.	A1 A3 A6 A12 A13 A16 A17 A20 A23 A34 B15 B16 B18 B19 B23 B24 B25 B26 B27 B28 B29 B30 B31 B32 B33 B35 B36 B37	B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B11 B13 B14	C4 C6 C7 C8
Adquirir a capacidade para educar, facilitar, apoiar e animar o funcionamento ocupacional, o benestar e o confort das poboacións, comunidades, grupos e individuos cuxas vidas están afectadas ou teñan risco de estalo, por limitación no funcionamento, sufrimento e enfermidade.	A1 A5 A6 A9 A10 A15		

Coñecer e ser capaz de aceptar a responsabilidade da súa propia aprendizaxe e desenvolvemento profesional continuado, utilizando a avaliación como medio para reflectir e mellorar a súa actuación e actualizar a calidade dos servizos prestados.	A21 A33 A34 A35 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B21 B22 B23 B24 B25 B26 B27 B28 B34 B35 B36 B37	B1 B2 B3 C5 C7
Adquirir a capacidade de demostrar e manter que a actuación profesional axústase a estándares de calidade e que a práctica está baseada na evidencia.	A21 A33 A34 A35	B36 C5 C6 C7 C8
Adquirir a capacidade para permitir que a poboación usuaria e as persoas coidoras expresen as súas preocupacións e intereses e que se poida responder adecuadamente ás súas necesidades.	A4 A6 A7 A8 A22 A24	
Adquirir a capacidade para traballar e comunicarse en colaboración e de forma efectiva con todo o persoal para priorizar e xestionar o tempo eficientemente mentres se alcanzan os estándares de calidade.	A31 A32 A33 A34 A35	C4 C5 C6 C7 C8
Adquirir a capacidade para levar a cabo avaliacións de calidade da xestión de todos os ámbitos laborais da profesión de Terapia Ocupacional.	A31 A32 A33 A34 A35	C5 C6 C7 C8

Adquirir a capacidade para utilizar os recursos sociosanitarios e económicos eficientemente.	A31 A32 A33 A34 A35	B7 B11 B24 B29 B34	C4 C5 C6 C7 C8
--	---------------------------------	--------------------------------	----------------------------

Contidos			
Temas	Subtemas		
Tema 1.- Entornos saudables e sostibles para o benestar e a calidad da vida da cidadanía. Sostibilidade versus Sustentabilidade. Calidade. Diversidade.	Saúde, Promoción de Saúde, Alfabetización de Saúde, Sustentabilidade versus Sostibilidade, Dereitos Humanos, Rede Iberoamericana de Universidades Saudables, Rede Española de Universidades Promotoras de Saúde, e outros. Calidade. Diversidade.		
Tema 2.- Hábitos, rutinas e estilos de vida saudables.	Alimentación saudable. Exercicio físico, actividade física e deporte. Benestar psicolóxico. Determinantes sociais de saúde.		
Tema 3.- Entrevista e Currículum Vitae.	Currículum Vitae. Entrevista persoal.		
Tema 4.- Comunicación verbal e non verbal das persoas nas rutinas cotiás e no eido profesional.	Elementos da comunicación. Comunicación non verbal. Comunicación no eido profesional.		
Tema 5.- Igualdade e Diversidade	Igualdade versus Desigualdade. Diversidade e Participación.		
Tema 6.- Políticas de igualdade.	Igualdade de xénero. Violencia de xénero. Saúde e xénero. Discapacidade.		
Tema 7.- Política, Relixión e Dereitos Humanos.	Pensamento ideolóxico. Influencia das políticas e relixións na cotidianeidade. Dereitos humanos.		
Tema 8.- Sexualidade desde Terapia Ocupacional.	Dimensóns da sexualidade. Análise desde Terapia Ocupacional. Situacións "especiais" consideracións.		
Tema 9.- A auga como entorno terapéutico.	A auga como entorno terapéutico. Conceptos, evolución histórica e situación actual. Tipos de centros e usos. Valor terapéutico da auga. Características do entorno acuático e as actividades na auga: factores físicos, psíquicos, sensorio-afectivos, sociais e ocupacionais. O entorno acuático na idade infantil. A auga como elemento facilitador do desenvolvemento. Utilización do medio acuático na atención temperá. Usos da auga e da actividade acuática na idade adulta e a velez. Usos en diversas condicións de saúde e indicacións terapéuticas. Entorno acuático e traballo en equipo.		

Tema 10 y ss.- Adquisición doutras competencias relacionadas con contidos de actualidade e proxección futura, de exclusivo interese para estudiantes de Terapia Ocupacional, que preferiblemente non fosen impartidos no Título e que poden substituír aos presentados neste programa a criterio de cada docente.	Variables en función da actualidade.
---	--------------------------------------

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	B12	1.5	0	1.5
Sesión maxistral	A1 A3 A6 A9 A29 B32 C6	42	0	42
Traballos tutelados	A1 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A12 A13 A15 A16 A17 A20 A21 A22 A23 A24 A31 A32 A33 A35 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B21 B22 B23 B24 B25 B26 B27 B28 B29 B30 B34 B35 B36 B37	0.5	80	80.5
Aprendizaxe servizo	A1 A6 A12 A23 B5 B6 B7 B17 C4	0	20	20
Eventos científicos e/ou divulgativos	A29 A34 B31 B33 C4 C5 C6 C7 C8	3	0	3
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descripción
Actividades iniciais	Actividades que se levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con esta metodoloxía preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativas, que partan dos saberes previos do alumnado. Permite adquirir competencias de inicio e adaptación referidas a esta materia.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao alumnado, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como "conferencia", "método expositivo" ou "lección maxistral". Esta última modalidade adóitase reservar a un tipo especial de lección impartida por un(ha) docente en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia. Permite adquirir as competencias específicas apuntadas nesta materia.

Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma do estudiantado, baixo a tutela do equipo docente e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente á aprendizaxe de "como facer as cousas". Constitúe unha opción baseada na asunción polo alumnado da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe.
Aprendizaxe servizo	Actividade que integra o servizo á comunidade coa aprendizaxe de contenido e a adquisición de competencias a partir da práctica reflexiva. A principal diferencia co voluntariado reside en que os proxectos de ApS dan resposta sempre a resultados de aprendizaxe asociados a unha materia do currículo académico co obxectivo de conseguir determinadas competencias propias da titulación en que se enmarca esa materia. Permite adquirir as competencias específicas apuntadas nesta materia.
Eventos científicos e/ou divulgativos	Actividades realizadas polo alumnado que implican a asistencia e/ou participación en eventos científicos e/ou divulgativos (congresos, xornadas, simposios, cursos, seminarios, conferencias, exposicións, etc.) co obxectivo de profundar no coñecemento de temas de estudio relacionados coa materia. Estas actividades proporcionan ao alumnado coñecementos e experiencias actuais que incorporan as últimas novidades referentes a un determinado ámbito de estudio. Permiten adquirir as competencias específicas apuntadas nesta materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Traballos tutelados	A atención personalizada e as titorías estableceranse co profesorado da materia, nun horario axeitado tanto para o alumnado como para o equipo docente.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descripción	Cualificación
Sesión maxistral	A1 A3 A6 A9 A29 B32 C6	Asistencia obligatoria ao 80% das clases.	50
Traballos tutelados	A1 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A12 A13 A15 A16 A17 A20 A21 A22 A23 A24 A31 A32 A33 A35 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B21 B22 B23 B24 B25 B26 B27 B28 B29 B30 B34 B35 B36 B37	Traballo sobre unha temática proposta polo equipo docente ou por cada estudiante. Inclúe a súa exposición.	40
Aprendizaxe servizo	A1 A6 A12 A23 B5 B6 B7 B17 C4	Metodoloxía que combina o servizo á comunidade coa aprendizaxe en que o alumnado se forma traballando en necesidades reais da súa contorna.	10

Observacións avaliación

Os aspectos e criterios que se terán en consideración ao avaliar as actividades que se farán en torno á devandita metodoloxía son a asistencia, participación e compromiso individual e grupal, con coherencia dos contidos abordados e adquisición de competencias referidas para esta materia.

En concreto:

- Asistencia, mínimo do 80%: cumprindo esta porcentaxe obteranse 5 puntos.
- Traballo e presentación dunha temática (obrigatorio): máximo 4 puntos.

- Aprendizaxe e servizo (proposta dunha temática que permita realizar unha aprendizaxe que mellore as necesidades da contorna): máximo 1 punto.

O sistema de cualificacións expresarase mediante cualificación numérica de acordo co establecido no art. 5 do Real Decreto 1125/2003 de 5 de setembro (BOE 18 de setembro), polo que se establece o sistema europeo de créditos e o sistema de cualificacións nas titulacións universitarias de carácter oficial e validez en todo o territorio nacional. Sistema de cualificacións: 0-4.9=Suspens, 5-6.9=Aprobado, 7-8.9=Notable, 9-10=Sobresaliente, 9-10 Matrícula de Honra (Graciable).

A docente responsable da materia aplicará a correspondente normativa da Universidade da Coruña ante a detección de calquera tentativa de plaxio motivada por un(ha) estudiante no desenvolvemento dos seus traballos. A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación implicará directamente unha cualificación de suspens (nota numérica '0') na convocatoria en que se cometía a falta, tanto se a falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederáse a modificar a cualificación na acta da primeira oportunidade, se fose necesario.

Fontes de información

Bibliografía básica	<p>- Javier Güeita Rodríguez, María Alonso Fraile (2015). Terapia acuática: Abordajes desde la fisioterapia y Terapia ocupacional. Madrid: Elsevier</p> <p>- SANTOS DEL RIEGO, S.: "Calidad y Convergencia Europea en Terapia Ocupacional", Editorial Internacional de Terapia Ocupacional, Universidad de A Coruña, 2005.-VUORI H.V. (1.996) ?El control de calidad de los Sistemas Sanitarios. Concepto y Metodología. Masson. Barcelona.-ALICIA ALLES, M.: Dirección estratégica de recursos humanos. Gestión por competencias. Edit. Granica. Buenos Aires-Barcelona, 2000-ALFONSO SÁNCHEZ, J.L.: Servicios de salud: técnicas avanzadas de marketing y planificación sanitaria. Doyma. Barcelona, 1991.-ALVAREZ, C.: Administración sanitaria y sistemas de salud.-ARANAZ, JM^a; VITALLER, J.: La Calidad: Un objetivo de la asistencia, una necesidad de la gestión sanitaria. Escuela Valenciana Estudios de Salud. Generalitat Valenciana. Valencia, 2001.-BADIA, X. SALAMERO, M. ALONSO, J. La medida de la salud. Edimac, 2002. Barcelona.-CUESTA, A. et al.: "LA CALIDAD DE LA ASISTENCIA HOSPITALARIA". Editorial Doyma. Barcelona, 1986.-JIMENEZ VILLA, J.: Programación y protocolización sanitaria. Doyma, Barcelona, 1990.-MUIR GRAY, J.A.: Atención Sanitaria basada en la evidencia. ADS Printing, S.A. Madrid, 1997.- Modelo EFQM- Modelos ISO- Turner A, Foster M, Johnson S E. Terapia Ocupacional y Disfunción Física: Principios, Técnicas y Práctica. Elsevier España: Madrid, 2003- Miranda Mayordomo JL. Rehabilitación Médica. Aula Médica: Madrid, 2004- Manual SERMEF de Rehabilitación y Medicina Física, 2005.- De Lisa J, Gans B, Currie D. Rehabilitation Medicine. Principles and Practice. Lippincott: Filadelfia, 1993 Abreu, B.C. y Toglia, J.R (1987). Cognitive rehabilitation: A model for occupational therapy. En American Journal of Occupational Therapy, 41, 439-448. Andamo, E. M.(ed.) (1984). Guide to program evaluation for physical therapy and occupational therapy services. Haworth Press. Asociación Psiquiátrica Americana (A.P.A.) (1994): Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales (DSM-IV). Barcelona: Massón Banyard, P., Cassells, A., Green, P., Hartland, J., Hayes, N., Reddy, P. (1995). Introducción a los procesos cognitivos. Barcelona: Ariel. Benedet, M. J. (1992). El Déficit Cognitivo en la Deficiencia Mental. Madrid. Pirámide. Bobath, Karel. "Bases neurofisiológica para el tratamiento de la parálisis cerebral". Bobath-Kong "Trastornos cerebromotores en el niño. Buenos Aires. Medica-Panamericana 1982 Breines, E.B. Occupational Therapy. Activities from clay to computers. Theory and Practice. EA. Davis Company. Filadelfia Bucher, H. (1976): Trastornos psicomotores en el niño: Práctica de la reeducación psicomotriz. Barcelona: Mason. , Baum, C. Occupational therapy: overcoming human performance deficits. Thorofare, NJ.: SLACK Incoprtate. Christiansen, Ch., Baum, C. Occupational therapy : overcoming human perfomance. Thorofare : Slack. Cormier, W., Cormier L. (1994): Estrategias de entrevista para terapeutas. Bilbao: Desclée de Brouwer Defontaine, J. (1978): Manual de reeducación psicomotriz. Primer año. Barcelona: Editorial Médica y Técnica. Defontaine, J. (1978): Manual de reeducación psicomotriz. Segundo año. Barcelona: Editorial Médica y Técnica. Defontaine, J. (1978): Manual de reeducación psicomotriz. Tercer año. Barcelona: Editorial Médica y Técnica. Durante, P., et. al.: Terapia ocupacional en salud mental: principios y práctica. Masson. 1^a ed. 1998 Gil, F., García Saiz, M. (1993). Habilidades sociales: teoría, investigación y aplicaciones. Madrid. Síntesis. Gómez Tolón. J. "Fundamentos Metodológicos de la Terapia Ocupacional". 1^a Ed. Editorial Mira. Zaragoza. 1997. Grieve, J. (1994). Neuropsicología para terapeutas ocupacionales. Buenos Aires: Panamericana. Hagedorn, R. "Occupational Therapy- Foundations for Practice. Models, frames of reference and core skills". 1ª Reimp. Editorial Churchill Livingstone. New York. 1993. Hopkins, H. L., y Smith, H. D. Willard & Spackman: Terapia Ocupacional. Panamericana. 1998. Hopkins, H.L.; Smith, H.D. Willard and Spackmans Occupational Therapy. J.B. Lippincott Company. Filadelfia Hopkins. H.L., Smith, H.D. "Terapia Ocupacional", 8ª Edición. Editorial Médica Panamericana Madrid, 1998 Leonardelli, C. A. (1988): The Milwaukee evaluation of daily living skills. Thorofare. Slack Inc. Liberman, R. (1993): Rehabilitación integral del enfermo mental crónico. Barcelona: Martínez Roca. Lorenzo, P. et al. (1998): Drogodependencias : farmacología, patología, psicología, legislación. Madrid : Panamericana MacDonald, E.M. (1979). Terapia ocupacional en rehabilitación. Barcelona: Ed. Salvat. Morse, RA. y Morse, A.R. (1988). Functional living skills: Promoting the interaction between neuropsychology and occupational therapy. Journal Head Trauma Rehabilitation, 3, (1), 33-44. Pedretti, L.W., Zoltan, B. "Occupational Therapy. practice skillis for Physical Dysfunction". 3a Ed Editorial C. V. Mosby. 1990. Pratt, P. N., y Allen, A. S.: Occupational therapy for children. C.V. Mosby Co. 1989. Ramos, J. A. (1993): Neurobiología de la Drogadicción. Eudema. Madrid Reed, K. "Models of Practice in Occupational Therapy". Editorial Williams and Wilkins. 1984. Reed, K. L., Sanderson, S.N. "Concepts of Occupational Therapy". 3a ed. Editorial Williams and Wilkins. 1992. Revista Materia Prima. Primera Revista Independiente de Terapia Ocupacional en Argentina. Andrea Monzón editora. G. L. Mansilla 2665 Buenos Aires Argentina (1425) Ruiz, M.A. y</p>
---------------------	--

Villalobos, A. (1994): Habilidades terapéuticas. Fundación Universidad-Empresa Sánchez, L. (1996) Manual de técnicas Grupales de comunicación y Creatividad para terapeutas ocupacionales. APETO: Madrid Baum, C. (eds.) Occupational therapy overcoming human performance deficits. Thorafore, N.J.: SLACK. pp.664-688 Trombly, C.A. (1990). Occupational therapy for physical dysfunction. (4th. ed.). Baltimore. Williams & Wilkins. Turner, A.; Foster, M.; Johnson, S.E. Occupational Therapy and Physical Dysfunction: Principles, skills and Practice. Churchill Livingstone. 1992 Willson, M. (1987) Occupational therapy in long-term psychiatry. 2^a ed. Edinburgh, Churchill-Livingstone. Wood, R. L., Fussey, I. (1994). Cognitive rehabilitation in perspective. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Publishers.

Bibliografía complementaria	- () . . Blesedell. C y otros. 2005. Terapia ocupacional 10 ^a ed. Buenos Aires. Madrid : Médica PanamericanaCormier, W., Cormier L. 1994: Estrategias de entrevista para terapeutas. Bilbao. Desclée de Brouwer Durante, P., Pedro, P. 1998. Terapia ocupacional en geriatría: principios y práctica. Masson. 1 ^a ed. Durante, P., et. al. 1998. Terapia ocupacional en salud mental: principios y práctica. Masson. 1 ^a ed. Gómez Tolón. J. 1997. "Fundamentos Metodológicos de la Terapia Ocupacional". 1 ^a Ed. Editorial Mira. Zaragoza.. Hopkins. H.L., Smith, H.D. 2006. "Terapia Ocupacional", 9 ^a Edición. Editorial Médica Panamericana Madrid, Hussey S. y otros. 2007. Introduction to occupational therapy. St. Louis Missouri: Mosby Elsevier.Kielhofner G. 2006. Fundamentos conceptuales de la terapia ocupacional. 3 ^a ed. Buenos Aires: Editorial Médica Panamericana.MacDonald, E.M. 1979. Terapia ocupacional en rehabilitación. Barcelona: Ed. Salvat. Romero A. Moruno P. 2003. Terapia ocupacional. Teoría y Técnicas. Madrid. Masson.Romero A. Moruno P. 2005. Actividades de la Vida Diaria. Madrid. Masson.Reed, K. 1992. "Models of Practice in Occupational Therapy". 3a ed. Editorial Williams and Wilkins. Turner, A.; Foster, M.; Johnson, S.E. 1992 Occupational Therapy and Physical Dysfunction: Principles, skills and Practice. Churchill Livingstone.Otras citas bibliográficas a añadir bibliografía según temas de actualidad y vigencia, con proyección futura y de interés para Terapia Ocupacional.
-----------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

1.- Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sostible e cumplir cos obxectivos estratégicos 1 e 2 do "V Plan de Acción do Programa Green Campus FCS (2023-2025)", os traballos documentais que se realicen nesta materia:a.- Na súa maioría se solicitarán en formato virtual e soporte informático.b.- De realizarse en papel:- Non se empregarán plásticos.
- Realizaranse impresións a dobre cara.
- Empregarase papel reciclado.
- Evitarase impresión de borradores.

2.- A docente responsable da materia resérvase a posibilidade de realizar algún

cambio na avaliación ou noutros aspectos que serán notificados ao alumnado coa suficiente antelación.3.- A docente responsable da materia aplicará a correspondente normativa da Universidade da Coruña ante a detección de calquera tentativa de plaxio motivada por un(ha) estudiante no desenvolvemento dos seus traballos. A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación implicará directamente unha cualificación de suspenso (nota numérica '0') na convocatoria en que se cometía a falta, tanto se a falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederáse a modificar a cualificación na acta da primeira oportunidade, se fose necesario.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías